

Prædiken til 11.s.e trinitatis

den 27. august kl. 10.30 i Bogense kirke

Salmer 15 – 441 – 561v.1-8 // 561v.9-13 – 477 – 697

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: (Gud være lovet...)

Til nogle, som stolede på, at de selv var retfærdige, og som foragtede alle andre, fortalte Jesus denne lignelse:

*»To mænd gik op til templet for at bede. Den ene var en farisæer, den anden en tolder. Farisæeren stillede sig op og bad således for sig selv: Gud, jeg takker dig, **fordi jeg ikke er som andre mennesker, røvere, uretfærdige, ægteskabsbrydere, eller som tolderen dér. Jeg faster to gange om ugen, og jeg giver tiende af hele min indtægt.***

*Men tolderen stod af sides og **ville ikke engang løfte sit blik***

mod himlen, men slog sig for brystet og sagde: "Gud, vær mig synder nådig!"

Jeg siger jer: Det var ham, der gik hjem som retfærdig, ikke den anden. For enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjedes.» (Luk 18,9-14)

Amen!

At stole på sig selv – at tro på sig selv. Det er et mantra, vi opdrager vores børn og unge mennesker efter. Selvtillid, selvstændighed og mod på livet er vigtigt, hvis man skal klare sig i skolesystemet, i fodboldklubben, blandt kammeraterne. Måden de unge mennesker stræber efter det mål på, er ved at *sammenligne* sig med hinanden, ja ind i mellem konkurrere med hinanden. Konkurrencementaliteten næres ikke mindst af undervisningsministeriets Pisa tests og hvad skolen ellers supplerer med af regne –og læsetests. Børnene begynder hurtigt at interessere sig for hinandens resultater og sammenligne med deres egne, og ingen i klassen er i tvivl om,

hvem der er bedst.

Det kan ikke komme bag på nogen, at angst og stress også rammer børn. Når man hele tiden skal forholde sig til hvem der er hurtigst, stærkest, størst eller bedst, er kollapsedet en stadig trussel.

Så at opdrage efter devisen: *tro på dig selv, stol på dig selv* kan godt have negative konsekvenser trods de velmenende motiver, der naturligvis ligger bag.

Derfor er det interessant, at den Jesus fortæller dagens lignelse til, er "nogle som stolede på sig selv" (og deres "retfærdighed" som der står). På Jesu tid er det ikke af det gode at stole på sig selv. Man mangler blik for det fællesskab, der er så vigtigt for at samfundet skal være stærkt og i tråd med det Jesus prædiker om Guds vilje.

Noget andet der heller ikke er godt, siger Jesus, er at sammenligne sig med hinanden. Det ser vi af selve lignelsen, hvor farisæeren går helt galt i byen, når han fremhæver egne fortrin ved at sammenligne sig med dem han føler sig hævet

over, som toldereren lige ved siden af.

Det med at sammenligne sig med andre er jo uhyre menneskeligt. Uagtet at skolesystemer og ungdomskultur hjælper tendensen på vej, er det uomgængeligt, at vi pga vores medfødte flokmentalitet altid vil spejle os i hinanden. Men der er faktisk tidlige kulturer og religioner, der havde forbud imod, at mennesker spejlede sig i hinanden. I visse kulturer måtte man således ikke efterligne hinanden med fagter eller sætninger. Og nogle steder har tvillinger været bandlyst, så den ene eller begge blev slået ihjel ved fødslen. Der måtte ikke herske kopier, efterligninger, sammenligninger. Hvorfor? – I følge sociologen Girard fordi at *vold* i et samfund vil eskalere, hvis der står to ens personer symmetrisk på hver sin side af stridens kerne.

Det er også Girard, der har formuleret selve denne mekanisme, at mennesker altid vil sammenligne sig med hinanden; og ikke nok med det – også ønske at eje det samme

som den anden. Heraf er det, at den ubehagelige følelse af *misundelse* kan opstå.

Og i sammenligningens navn, kan vi jo se, at det også går den anden vej. Farisæeren i lignelsen sammenligner sig med den usle tolder og takker Gud for at han IKKE er som ham, men tværtimod har et overskud af gode gerninger – betaler mere skat end han behøver og lever i overmål efter religiøse regler. Og den indstilling til livet og andre mennesker er naturligvis forkert, og det er også det Jesus på det umiddelbare plan vil sige med sin lignelse.

Men hvad med toldereren – toldereren der går afsides og i stor ydmyghed bøjer sig i bøn til Gud og angrer sine synder. Vi sang en strofe i salmen lige før, som beskriver meget smukt, hvad der her er på færde: Grundtvig skriver nemlig i salmen: *O, lad mig nedknæle så dybt i mit ler, at Gud mig kun ser!* Nu kan man selvfølgelig sige, at farisæeren jo netop står og ser på toldereren med sit sammenlignende blik – men med salmens ”at Gud mig kun ser” menes, at når vi er usynlige og ringeagtede

af andre, så ser Gud os. *Han ser os og rummer os* - med alle de fejl og mangler, vi har. Og han lytter, når toldereren råber "Vær mig synde nådig!"

I tolderens attitude er der rigtig meget skamfuldhed. Han står med blikket slået ned og tør slet ikke kigge op. For hvad hvis han kiggede op og Gud mødte hans blik –og ikke med tilgivelse men med fordømmelse.

Det var sådan det var med Kain i historien om verdens første brodermord. Efter Kain havde slået Abel ihjel, hedder det i historien, *gik han med sænket hoved*, og på den måde afslører Gud ham. "Din brors blod råber til mig fra jorden", siger Gud. Og Kain er nødt til at kigge op og bede om nåde. Og Gud viser Kain den nåde, at han sætter et mærke i panden på ham, som skal markere, at Gud vil passe på ham; også ude i den barske og onde verden, han nu bliver sendt ud i.

Tolderen i lignelsen, der ikke tør løfte sit blik. Hvad mon hans synd er? Den er ikke nærmere beskrevet, men i og med vi skal have den oplysning at han er *tolder*, kan han være en mand,

der snyder og udnytter andre i kraft af sin position. Men vi kan også vælge at se synden som den synd, alle mennesker på den ene eller anden måde bærer rundt på. At vi anskuer livet og os selv med egoisme og smålighed. At vi i vores stille sind kan finde på at fryde os, når det går ham den irriterende pralerøv dårligt og os selv godt. Når vi tror, vi er verdensmestre på livet og ikke er afhængige af noget som helst andet end vores store ego. Eller netop det med, at vi ser på hinanden med det, Kierkegaard kalder *sammenligningens skæve sideblik*; hvor vi som farisæeren selvretfærdigt fremhæver os selv ved at se ned på andre.

”Hver mig synder nådig”, beder toldereren til Gud. Og med lignelsens morale – at det var ham, der gik derfra som den retfærdige – er Gud ham nådig. Men hvad er nåde? I dåben beder vi Gud om, at han altid vil se i nåde til det barn, vi bærer frem for ham – som Enya før. Og nåden er selve det faktum, at Gud er med os, selvom vi fejler, selvom vi stiller os selvretfærdigt an, selvom vi sårer andre, selvom vi tror vi selv

er små guder, der kan kontrollere alle ting. For når vores evner svigter eller ebber ud, så er Guds nåde der stadig. Ja, det er måske dér, vi i virkeligheden opdager nåden. Når det viser sig, at vi ikke kan alt det, vi troede, vi kunne af os selv. Når vi opdager, at der er ting i livet, mennesket, naturen, vi ikke har magt over.

Og Guds nåde, hvordan ser den så ud? Ja, den ser ud som Jesus Kristus, som Gud lod leve og lod dø for vores skyld. For når det overhovedet kan lade sig gøre at stå i Guds nåde, er det fordi han sendte sin søn til mennesker for at han skulle hjælpe os til at skylle vores øjne rene for sammenligningens skæve sideblik.

At stå i sin dåbs nåde, er hver dag at gå tilbage til sin døbefont. Bare sådan i tankerne tage sig en god øjenskylning i døbefonten. Takke for, at uanset hvad andre mener om os, så er vi i Guds øjne én, der er værd at elske. En Kristus er død for. Af kærlighed.

Og derfor skal vi hverken selvovaluerende kigge på alle

andre oppefra, eller som toldereren kigge ned. Vi skal kigge på hinanden og forstå, at det ikke kun er os selv, vi skal tro på. Vi skal tro på hinanden. Vi skal elske vores næste som os selv, sådan som det berømte budskab lyder. Næstekærligheden udspringer af den kærlighed, Gud elsker os med. Vi er elsket af en kærlighed, der ligger hinsides hvad der kan måles, vejes - og sammenlignes.

Amen!

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen

Almægtige Gud, himmelske Far!

Vi takker dig for livet, du har givet os og for jorden, du har skabt. Lær os at tage vare på jorden og på livet.

Kære Gud, tak fordi, du har skabt os og taget os til dig som dine elskede børn. Tak for at du sendte din søn for at vise os din kærlighed; både ved at lade ham leve og dø for os. Tak for din overbærende nåde.

Lær os at leve med hinanden respektfuldt og omsorgsfuldt og tag vores selvretfærdighed og dømmesyge fra os!

Herre, vor Gud, vi beder dig for de syge, dem der er sorgfulde og dem der er bange. Giv dem nyt mod på fremtiden, og giv dem håb.

Vi beder dig for al lovlige myndighed, giv dem indsigt og ansvarsbevidsthed til at forvalte den magt, de har fået. Bekæmp vold og magtmisbrug. Vær med krigsramte i hele verden. Hjælp alle nationer til at leve sammen i fred og forståelse.

Kære Gud, vi beder dig for Enya, der i dag er blevet døbt, og for hendes familie. Giv dem en lykkelig og velsignet fremtid.

Kære Gud, vi beder dig også for vores (andres) familie(r), venner og alle dem, vi er forbundet med. Velsign og bevar os alle, og værn os imod ulykke og tidlige dødsfald.

Du vor Gud, vær med menigheden i Bogense kirke og alle menigheder. Lad dit Ord og din Ånd have frit løb i vores kirke til glæde, håb og trøst. Vær med vores dronning og hele kongehuset. Giv dem og os alle nåde, fred og velsignelse og efter vores liv den evige salighed og hvile.

Amen.

MEDDELELSER:

Lad os med apostlen til ønske hinanden....

Velkomst til gudstjeneste 11. søndag efter trinitatis

Velkommen til gudstjeneste i dag, 11. søndag efter trinitatis hedder søndagen.

Vi skal i dag byde et nyt lille menneske velkommen i den kristne kirke – Enya skal nemlig om lidt døbes.

Når vi har barnedåb er der kun to bibeltekster mod normalt tre, og i de to vi skal høre i dag er fællestemaet: Guds nåde.

Nåde kommer ikke til at være det min prædiken kommer til at handle allermest om; snarere er det noget med hvordan vi i vores liv altid vil spejle os i hinanden – på både godt og ondt, og hvordan Jesus vil lære os noget om dét ud fra en lignelse om to mænd, der sammenligner sig med hinanden. Og i hans tolkning kommer han ind på, hvad Guds nåde er.

Paulus har en af sine skarpe formuleringer om emnet i den første tekst. Han siger: "Af Guds nåde er jeg, hvad jeg er!"

Nu skal vi høre indgangsbøn.